

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

ILUSTROVANÁ KNIHA

Kouzelná slavnost, Michael Scott

Eliška Rýdlová

Plzeň 2020

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Studijní program Výtvarná umění
Studijní obor Ilustrace a grafika
Specializace Mediální a didaktická ilustrace

Bakalářská práce

ILUSTROVANÁ KNIHA
Kouzelná slavnost, Michael Scott

Eliška Rýdlová

Vedoucí práce: ak. mal. Renáta Fučíková
Katedra designu
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2020

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Eliška RÝDLOVÁ**
Osobní číslo: **D17B0017P**
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Ilustrace a grafika, specializace Mediální a didaktická ilustrace**
Téma práce: **Ilustrovaná kniha**
Zadávající katedra: **Katedra výtvarného umění**

Zásady pro vypracování

Tvůrčí záměr: Vytvořit umělecky hodnotnou knihu. Vybrala jsem si téma irských lidových příběhů, na kterých mě zaujala jejich mrazivá magická atmosféra, kterou bych chtěla vtisknout i do svých ilustrací.

Způsob realizace: Perokresba, kolorovaná perokresba. Případná finální technika vyplyne v průběhu přípravných skic a technických zkoušek.

Cíl: Vytvořit funkční umělecky hodnotnou knihu a získat cenné zkušenosti v oblasti ilustrace.

Předpokládaný charakter výstupu: Dva archivační výtisky knihy ve stejné kvalitě, s rozsahem minimálně 40 stran.

Průvodní zpráva bude vytvořena v rozsahu min. 3 normostrany.

Rozsah teoretické části: **min. 3 normostrany textu**
Rozsah praktické části: **vyplyne ze zpracování BP**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

STEWART P., RIDDELL CH., Kroniky světakraje. Mladá fronta, 2003. ISBN 80-204-1055-4

SCOTT M., Irské báje a pověsti. Ando Publishing, 1996. ISBN 80-902032-4-8

VOPĚNKA M., O duši a dívce-Pohádky z hor. Mladá fronta, 2016. ISBN 978-80-2044-219-2

Vedoucí bakalářské práce: **akademický malíř Renáta Fučíková**
Katedra designu

Datum zadání bakalářské práce: **30. září 2019**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2020**

v z. Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D.
proděkan pro studijní a pedagogické záležitosti

Doc. akademický malíř Josef Mištera
děkan

Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 31. října 2019

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracovala samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, 2020

.....

podpis autora

OBSAH

- 1** **Téma, cíl práce**
 - 1.1** **Téma a důvod volby**
 - 1.2** **Cíl práce**

- 2** **Proces přípravy, proces tvorby**
 - 2.1** **Příprava**
 - 2.2** **Proces tvorby, technika**
 - 2.3** **Dokončovací práce**

- 3** **Shrnutí a význam díla**

- 4** **Seznam použitých zdrojů**

- 5** **Resumé**

- 6** **Seznam příloh**

1 Téma, cíl práce

1.1 Téma a důvod volby

Jako téma své bakalářské práce jsem zvolila ilustrovanou knihu, protože se o knihy odjakživa zajímám a vždy mě lákala představa vyzkoušet si nějakou vytvořit.

Jsem vášnivou čtenářkou, a možná právě proto pro mne nebyl výběr tématu snadný. Žánrově tíhnu spíše k fantasy a sci-fi příběhům, téma jsem se však snažila zvolit tak, aby mělo blíže k ateliérové tvorbě.

V rámci rešerše mě zaujaly knihy od Michaela Scotta věnující se irské lidové slovesnosti a jedna z jeho sbírek lidových povídek *Kočičí zaklínání* se nakonec stala podkladem pro mou práci. Původní texty knihy jako celek nepůsobí příliš pohádkově ani lehce. Jsou spíše reálným popisem propojení běžného života obyvatel irského venkova a světa pověstí a mýtů, jež se zde tradují po mnoho generací. Původní vydání knihy je doplněno o abstraktní ilustrace navozující mýtickou atmosféru, jsou ale velice temné a vzbuzují ve čtenáři spíše pocit strachu.

Jako nosnou povídku své práce jsem si vybrala *Kouzelnou slavnost*. Její příběh mi pomohl přiblížit se pohádkově snové atmosféře a dodat jí určitou lehkost, kterou jsem si přála ve svých ilustracích zpracovat. Povídka je příběhem o muži uneseném do světa kouzelných bytostí, jejichž vnímání času je jiné, nežli to naše. Bytostem se ho během jeho cesty nepodaří očarovat, a jelikož na něj nemají nárok, musí ho pustit zpátky do našeho světa. Muž si s hrůzou uvědomí, že během krátké návštěvy jiného světa uběhla v tom reálném století.

1.2 Cíl práce

Cílem práce bylo vytvořit funkční umělecky hodnotnou knihu a při její tvorbě jsem se zároveň chtěla naučit vše, co obnáší tvorba knihy jako celku. Tedy nejenom zpracování samotných ilustrací, ale také práce s textem, rozvržení stran, úprava a kompozice jednotlivých kreseb, následná komunikace s tiskárnou a veškeré technické podmínky vzniku knihy. Chtěla jsem si zažít proces jejího vzniku, a také získat nové zkušenosti, které by mi pomohly posunout se dál v mé umělecké tvorbě.

Z technického hlediska výtvarného procesu jsem se snažila trochu se vymanit ze svých oblíbených a zaběhnutých postupů, kdy často využívám stále stejné ověřené techniky, a nechala si prostor pro experiment i s jinými médii, než je jen prostá perokresba. Chtěla jsem tím dosáhnout větší dynamičnosti a živosti a jako přidanou hodnotu dodat povídce novou neotřelou a tajemnou atmosféru.

2 Popis přípravy, proces tvorby

2.1 Příprava

Už během čtení povídky mi automaticky naskakovaly nápady, jak by mohla má výsledná práce vypadat. Cenným zdrojem inspirace se mi staly nejen knihy zmíněné ve zdrojích, ale i internetové stránky věnující se irské problematice. Zaujala mě pestrost a rozmanitost jejích tradic. Velmi důležité pro mě byly reference a fotografie, které jsem během příprav nashromáždila. Narazila jsem na stránku věnující se archeologickým nálezům, kde jsem našla fotografie starých tradičních šperků, opakující se nekonečné vzory a symboly. Oslovily mne, a proto jsem se rozhodla je zakomponovat do ilustrací jako jeden z pojících prvků.

Ve vybrané knižní sbírce na sebe povídky volně navazovaly, vyprávěly o dávných bozích, elfech a skřítcích a často se v nich objevovala také zvířecí symbolika. Autor se zmiňuje o přízracích psů, kteří jsou v irské mytologii považováni za strážce cest a průvodce ztracených duší v podsvětí. Rozhodla jsem proto, že i zvířecí motivy budou prostupovat celou mou bakalářskou prací.

Důležitým krokem bylo správně zvolit formát knihy, který by dovolil mým ilustracím nejlépe vyniknout. Rozhodla jsem se pro skoro čtvercový formát, který mi poskytl volnou ruku v následném vymýšlení a rozvržení jednotlivých kompozic a zároveň působil kompaktně.

Původně jsem chtěla vytvořit ilustrace perokresbou, kterou bych následně kolorovala. Vždy jsem byla především kreslíř, ale v průběhu technických zkoušek a po absolvování konzultací se tato technika ukázala jako příliš svazující, a proto jsem zvolila více malířský přístup. Zamýšlela jsem, aby ilustrace působily snově a neurčitě, ale zároveň obsahovaly dostatek výraznějších konkrétních prvků, čímž jsem chtěla celou knihu propojit a výtvarně zcelit.

2.2 Proces tvorby, technika

Nejprve jsem vytvářela malé detailní skici, kterých jsem se plánovala držet, ale ve snaze se trochu uvolnit jsem nakonec k vytváření jednotlivých kompozic přistupovala spíše intuitivně.

Už od začátku jsem chtěla využít jen minimum barev, zvolila jsem proto jeden barevný tón, ve kterém se budou ilustrace držet. Tímto omezením barevnosti jsem také zamýšlela navodit tajuplnou snovou atmosféru, kterou na mě vybraná povídka působila a kterou jsem do svých ilustrací toužila vtisknout.

Zvolila jsem kombinovanou techniku malby a kresby. Prvním krokem byla práce s akvarelem, který jsem nanášela na navlhčený papír. Některá místa jsem nechala rozpít, jiná jsem nechala záměrně jasná a úhledná. Původně jsem dokreslovala akvarel jen černým voděodolným fixem, což ale působilo zbytečně tvrdě, a tak jsem zkusila zkombinovat ilustrace s bílým inkoustem na akrylové bázi. Ten se ukázal být skvělou univerzální pomůckou, protože dokud nezaschl, choval se podobně jako akvarel, zároveň byl však po zaschnutí výborně krycí a mohla jsem s ním doplnit detaily technickým perem.

Snažila jsem se o pestrost a různorodost kompozicí a vyvažovala jsem poměr mezi celostránkovými a drobnějšími ilustracemi, stejně jako mezi zřetelnějšími a neurčitějšími prvky.

V rámci výtvarného zcelení práce jsem zvolila zejména symboly inspirované irskými nekonečnými vzory. Zajímám se i o grafické techniky, baví mě techniky linorytu, dřevorytů a jako malou technickou zkoušku jsem vyryla pár autorských razítek. Razítka v kombinaci s dynamičtější perokresbou jsem nakonec využila v celém rozsahu knihy jako jeden ze sjednocujících prvků. Snažila jsem se o trochu větší dynamičnost a energičnost, aby ilustrace nepůsobily až moc opatrně a úhledně.

Jedním z použitých motivů je Triskelion, který se jako symbol pojí s řadou kultur. Já ve své práci upřednostnila jeho keltský původ. Druhým opakujícím se prvkem je Brigitin kříž, symbol spojený s keltským svátkem Imbolc. Jako slaměná ozdoba se tradičně dával nad domovní dveře a měl obyvatele chránit před jakoukoli újmou. Já ho pro jeho význam využila i z toho důvodu, že symbolicky ochraňuje uneseného hrdinu povídky.

Jedním z posledních úkolů bylo zvolit ilustraci na samotnou obálku knihy. Po mnoha variantách jsem se na ni rozhodla umístit ilustraci lodě, která se objevuje i v knize, symbolizující cestu kouzelným světem hlavního hrdiny jako takovou. Mnoho vytvořených ilustrací jsem nakonec ani nevyužila, protože s ostatními netvořily tak kompaktní celek, jak bych si představovala.

2.3 Dokončovací práce

Originální ilustrace jsem oskenovala s rozlišením 600 DPI, následně upravovala kontrast, barevnost a místy prosvětliila tmavá místa v programu Adobe Photoshop. Text jsem vysázela v Adobe InDesign.

Zkušební tisky ukázaly, že ilustrace jsou reálně příliš tmavé, a narazila jsem na zdouhavou úpravu a zesvětlování jednotlivých ilustrací. Pro vysázený text jsem zvolila patkové písmo Andulka Book Pro, které nejlépe ladilo k pohádkovější atmosféře příběhu.

Zvolila jsem šitou knihu s pevnými deskami, tedy vazbu V8, protože jsem chtěla, aby i přes kratší rozsah působila jako klasická kniha.

3 Shrnutí a význam díla

Mohu říci, že v rámci tvorby pro mě představovalo největší problém přílišné lpění na obsahu textu vybrané povídky. Místo toho, abych jen vytvářela vizuálně příjemný doprovod k textu, jsem často příběh brala doslova. V rámci činnosti na jejich zpracování jsem se nicméně nakonec dovedla oprostít od určitých zažitých zvyků a oblíbených metod tvorby, nezaměřovala se tolik na vykreslování těch nejjemnějších detailů. Výsledná práce nakonec dost liší od původního návrhu knihy, neboť jsem v jejím průběhu spoustu ilustrací vypustila a nahradila jinými, které lépe vystihovaly zamýšlenou tajemnou snovost příběhu.

Zároveň však díky použité technice obsahují dostatek konkrétnějších prvků, jako jsou využitá autorská razítka, která prostupují celou knihou a vytváří z ní celistvé dílo. Tomu napomohla také opakující se zvířecí symbolika typická pro irskou mytologii.

I výsledný formát je poněkud menší než původně vypracované ilustrace. S touto možností jsem nicméně počítala již v přípravné fázi a věděla jsem, že jejich velikost přizpůsobím zvolené technice i kompozicím tak, aby co nejlépe vystihly zamýšlenou atmosféru příběhu. Podle mého názoru také detailnější a komornější ráz knihy lépe vynikne na menší ploše.

Výsledná práce má význam především pro mne, protože to byla po třech letech studia ideální příležitost k vytvoření klasické knihy, byla možností trochu se kresebně i malířsky uvolnit a také si vyzkoušet, co obnáší práce na knize jako takové. Celý proces mne posunul v mé tvorbě nejen po umělecké, ale i po osobní stránce mnohem dál.

4 Seznam použitých zdrojů

a) knižní a periodická literatura

1. SCOTT, Michael. *Kočičí zaklínání*. Přeložila Markéta Nová. Ilustrovala Veronika Zapletalová. Praha: Argo, 2006. ISBN 80-7203-747-1
2. SCOTT M., *Irské báje a pověsti*. Ando Publishing, 1996. ISBN 80-902032-4-8
3. VOPĚNKA M., *O duši a dívce-Pohádky z hor*. Mladá fronta, 2016. ISBN 978-80-2044-219-2
4. GAIMAN, Neil. *The sleeper and the pindle*. 2015, Albatros. Ilustroval Chris Riddel. ISBN 978-80-00-04099-8
5. SÍŠ, Petr. *Ptačí sněm*. 2011, Labyrint. ISBN 978-80-86803-20-3

b) internetové zdroje

1. irisharchaeology.ie [online]21.06. [cit. 9.2.2020] Dostupné z:
<http://irisharchaeology.ie/2012/09/the-broighter-ward/>
2. Irish folk and fairy tales by Michael Scott. [online]21.06. [cit. 10.8.2019]
Dostupné z: https://archive.org/details/irishfolkfairyta00scot_0/page/n7/mode/2up
3. Triskeles [online]21.06. [cit. 9.2.2020] Dostupné z:
<http://www.jewworldorder.org/the-triple-spiral-triskele-triskelion/>

5 Resumé

In my thesis I am introducing bachelor's project, an illustrated book narrating a story about man lost in the magic world of irish mythologic folk. I chose a short story written by Michael Scott called Magical Celebrations.

The main goal was to create an illustrated book, to gain valueable experience in its creation and to find out what it's like to make a book from a scratch. I wanted to capture the dark dreamy atmosphere of the story in my illustrations and give them more dream-like feeling. I created few types of illustrations - full page and smaller ones - in order to make the book more diverse and interesting. I was inspired by irish folklore.

The technique of illustrations is a combination of watercolor, white acrylic pigment-based ink and water-resistant black Micron pens. Illustrations are kept in shades of blue with detailed dynamic loose ink drawing. I intened them to be more dynamic and lively. From the artistic point of view I tried to experiment more with different mediums. The whole book was artistically unified by means of reoccurring motives and author's stamps. I decided to reduce final format of the book which in my opinion works better with detailed and intimate illustrations.

Going through the whole proces of creating illustrations and making this book has tought me a lot not only artistically, but also personally.

6 Seznam příloh

Příloha 1

Brigitin kříž, triskeles [online]

Příloha 2

Broighter gold [online]

Příloha 3

Výtvarné nástroje použité při tvorbě ilustrací

Příloha 4

Přípravné skici

Příloha 5

Přípravné skici

Příloha 6

Předsádka

Příloha 7

Výtvarný proces

Příloha 8

Výtvarný proces

Příloha 9

Sazba v programu indesign

Příloha 10

Náhled řešení dvojstran

Příloha 11

Náhled řešení dvojstran

Příloha 12

Porovnání různých variant ilustrací

Příloha 13

Nepoužité ilustrace

Příloha 14

Nepoužité ilustrace

Příloha 1

¹ Brigitin kříž, ² triskeles

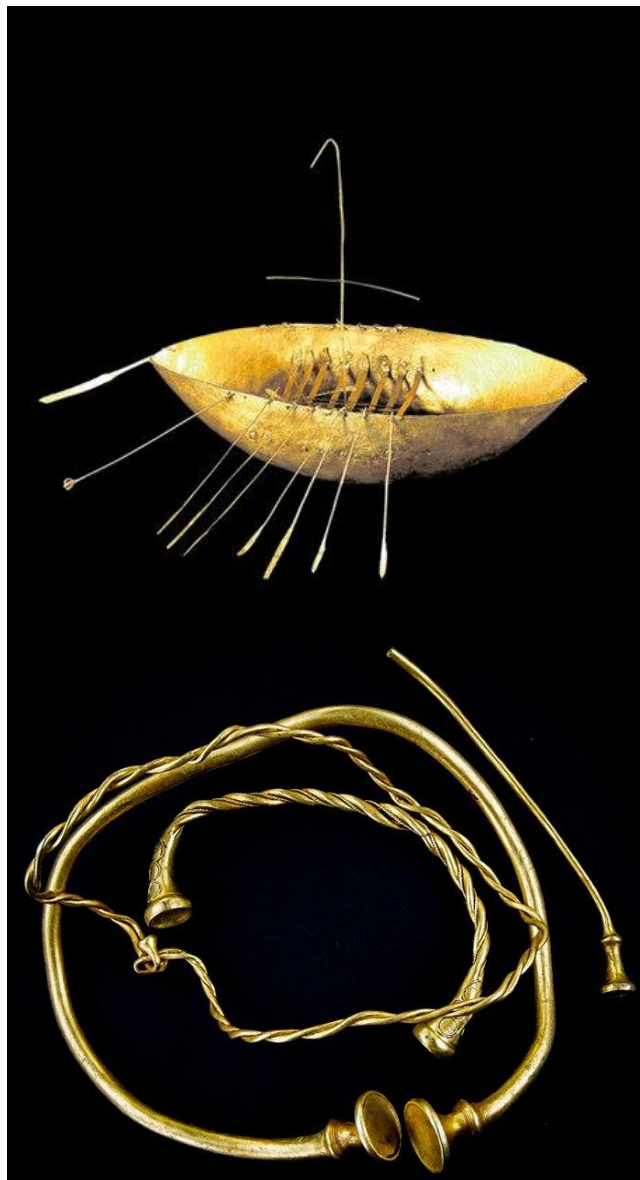

¹ Foto: triskeles [online]19.06. [cit. 9.2.2020] Dostupné z: <http://www.jewworldorder.org/the-triple-spiral-triskele-triskelion/>

² Foto: Brigit's cross [online]19.06. [cit. 9.2.2020] Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Imbolc#/media/Soubor:Saint_Brigit's_cross.jpg

Příloha 2

³ The Broighter gold

³ Foto: The Broighter gold (National museum of Ireland), irisharchaeology.ie [online]21.06. [cit. 9.2.2020]
Dostupné z: <http://irisharchaeology.ie/2012/09/the-broighter-ward/>

Příloha 3

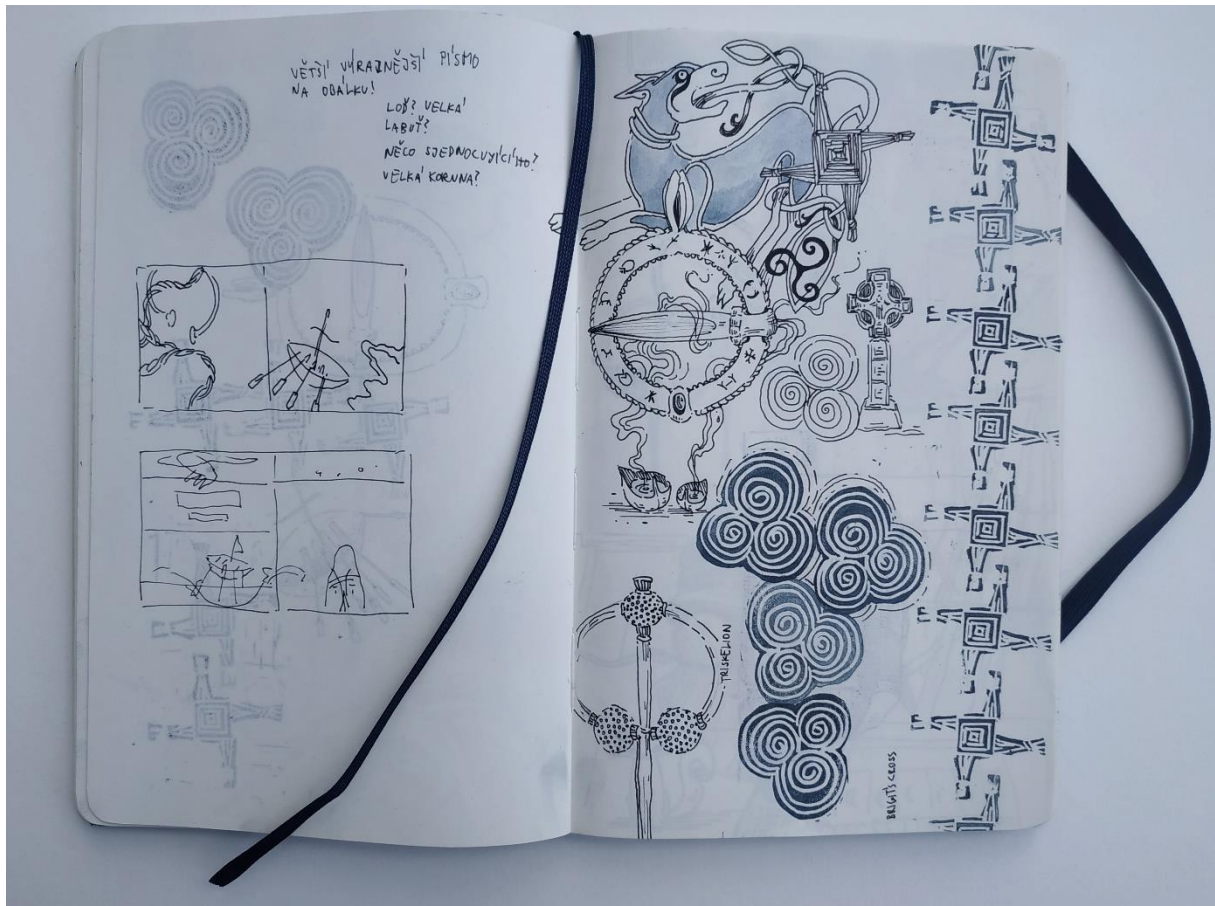
Výtvarné nástroje použité při tvorbě ilustrací

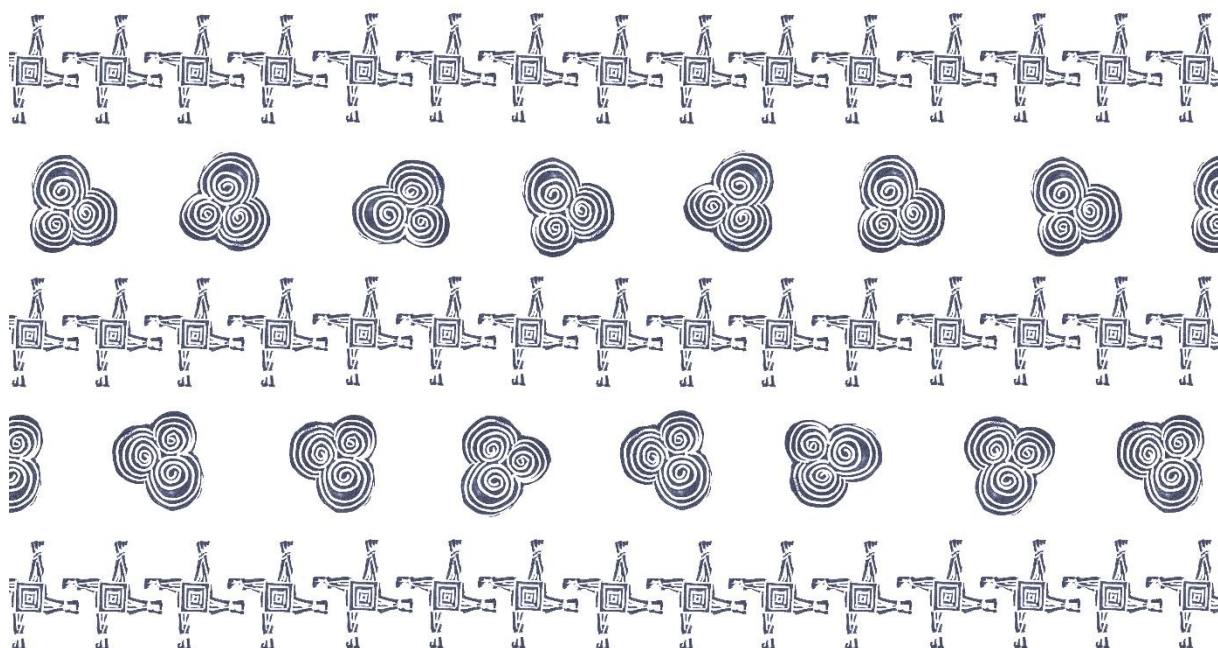
Příloha 4
Přípravné skici

Příloha 5
Přípravné skici

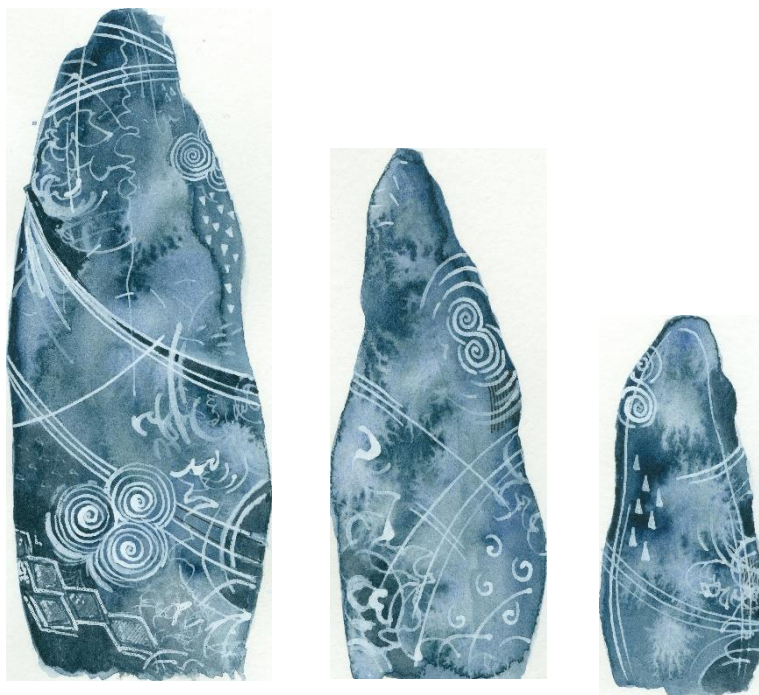
Příloha 6
Předsádka

Příloha 7
Výtvarný proces

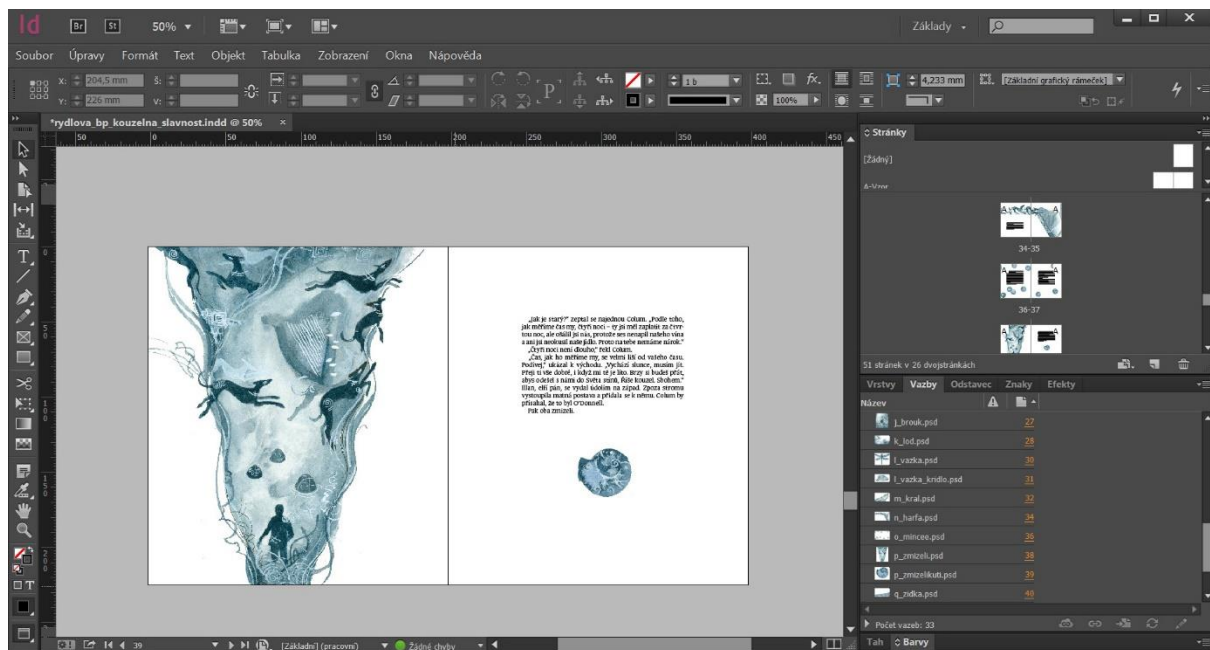

Příloha 8
Výtvarný proces

Příloha 9

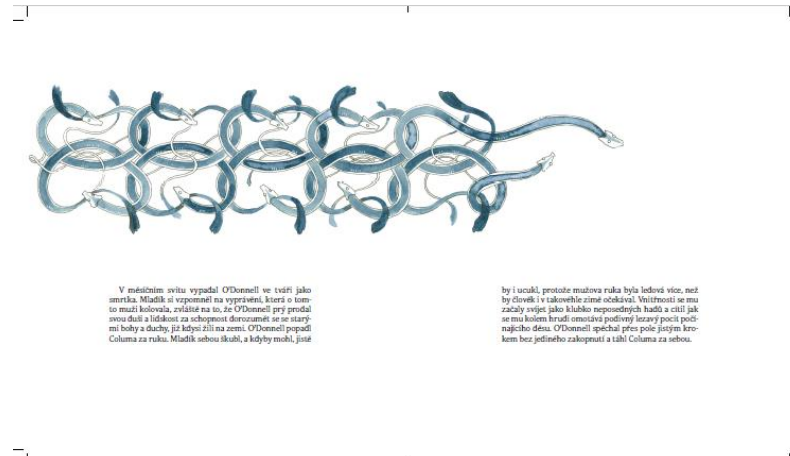
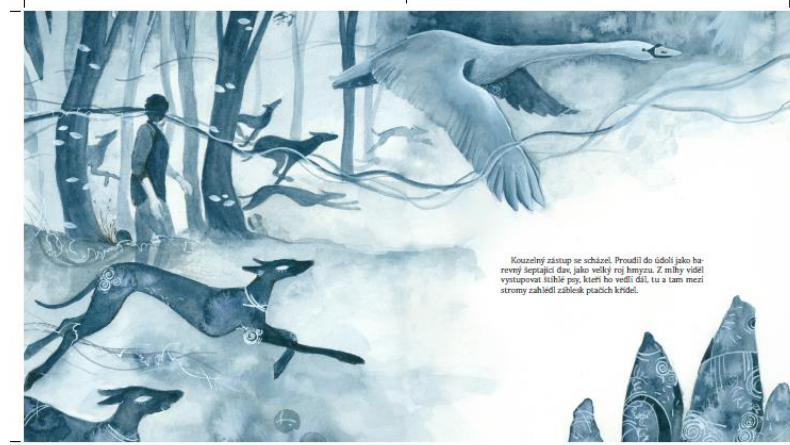
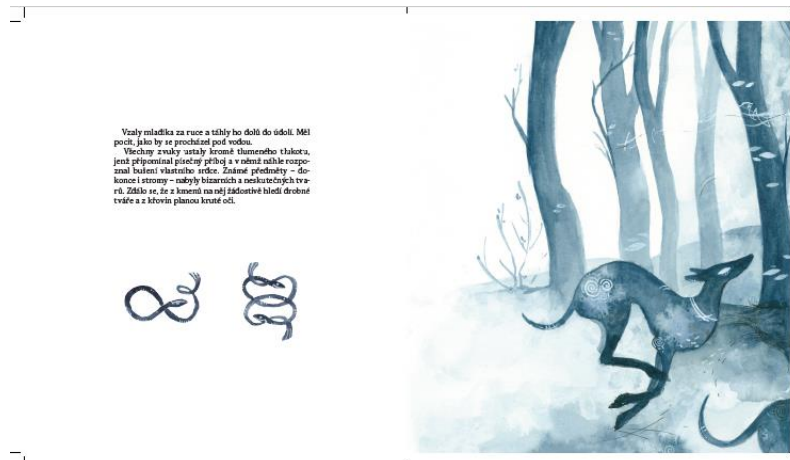
Sazba v programu Adobe InDesign

| Vlastní fotografie

Příloha 10

Náhled řešení dvojstran

Příloha 11

Náhled řešení dvojstran

Kdyby ho neuvíral tak první mladík by uvěřil, že běží za přízrakem, neboť muž už nevydal žádný zvuk a kromě páry, jež mu stopovala od úst, nebylo ho vůbec vidět. Byl oblečen celý v černém, černý kabát a vysokým lasovcem i černé kalhoty. Když se mu na botkách ozelenky stříbřit přelily a na každou koudky jako bledý rožňák by vůbec vidět. Přecházel jedno pole za druhým, prodlíval se zmrzlými křovíky a přelézalovi zmrzlé řeky a potoky. Okřas mezi leží zabředl vyčkávat zajíce, co

utkali jako o život. Což se několikrát pokusil zapřít s temnou postavou před sebou rozhovor, ale jeho slova zůstala viset v chladném vzduchu, aniž se na ně O'Donnell určitě odpověděl. Nakonec vytržovali na nízký kopeček a shlíželi dolů do neřešného údolí. Dříví leželo na poli mlze a ze tří stran ho chránily stromy a keře. Z levé strany pronikal do údolí stříbrný paprsek a mizel ve tmě. Ach, byla to vůně tmy. Což mu uvěřil, jak se v něm sem a tam pohybují matné postavy. O'Donnell ukázal dolů.

Viděl, že tato pole jsou součástí panství místního statkáře O'Donnella, zleho muže s temnou pověstí a zlovním nebo vzrůstem, který pro pozemky odělal po svém cítění a pradávně. Mladík zákeřně se opřel na zvrstlou zem. Náhlas zřeměl a pak vykřikl. Ze tmy se vynořila ruka, aby mu pomohla na nohy. Přikročil se a cizince si prohlížel... ale cizince to nebylo, byla to známá tvář. Zastal klavou, aby zabral whisky a zívav, jež mu zamílily smyly. „Vy jste Cozum Mac-Macook, přeměti cizince. Mladík němě přitývil a pak se mu vyjasmilo. „A vy jste O'Donnell?“ zákeřně se pokržižoval. „Co děláte na mém pozemku?“

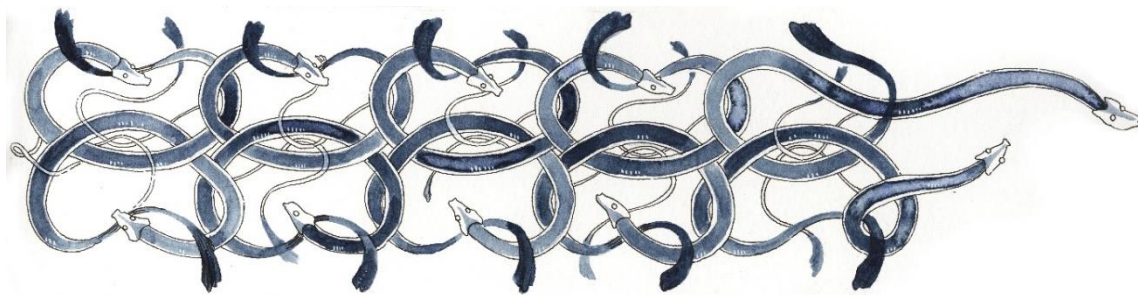
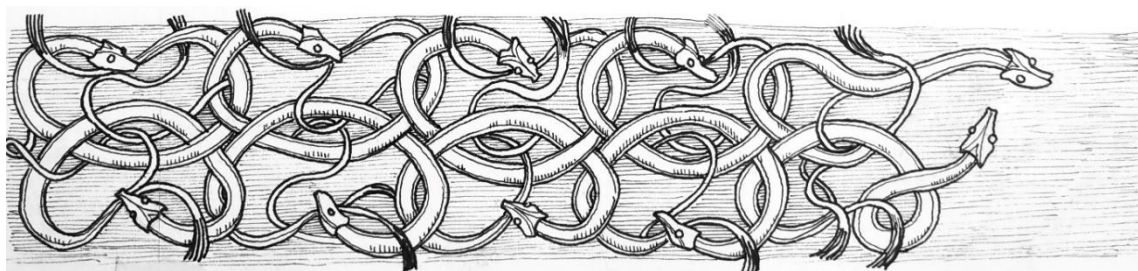

Některé se mladíkové procházejícímu davem posměšně klaněli, jiné si ho nevědomě a někteří se na něj úpřepř dívali. Když mezi nimi procházel, všude levedení hlási utičalo. Přední postar se koncentroval a vyprávil mu cestu. Na konci přímou proti němu seděl na látkou pokrytém patřaru muž s krilomilnou korouhou na hlavě, oděný v nář- heretém panáckém rouchu.

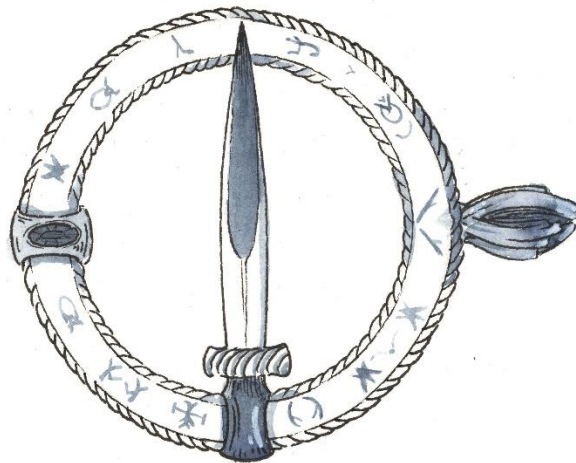

Příloha 12

Porovnání různých variant ilustrací

Příloha 13
Nepoužité ilustrace

Příloha 14
Nepoužité ilustrace

